

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2016. október 18.

FÖLDRAJZ
KÖZÉPSZINTŰ
ÍRÁSBELI VIZSGA

2016. október 18. 14:00

I.

Időtartam: 20 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTERIUMA

Fontos tudnivalók

Az írásbeli vizsga során két feladatlapot kell kitöltenie.

Az **I. részfeladatlap** megoldására felhasználható időkeret **20 perc**, ebben a részben **a középiskolai atlasz**, illetve egyéb segédeszköz **nem használható**. Az idő letelte után **a megoldott feladatlapot adja át a felügyelő tanárnak!**

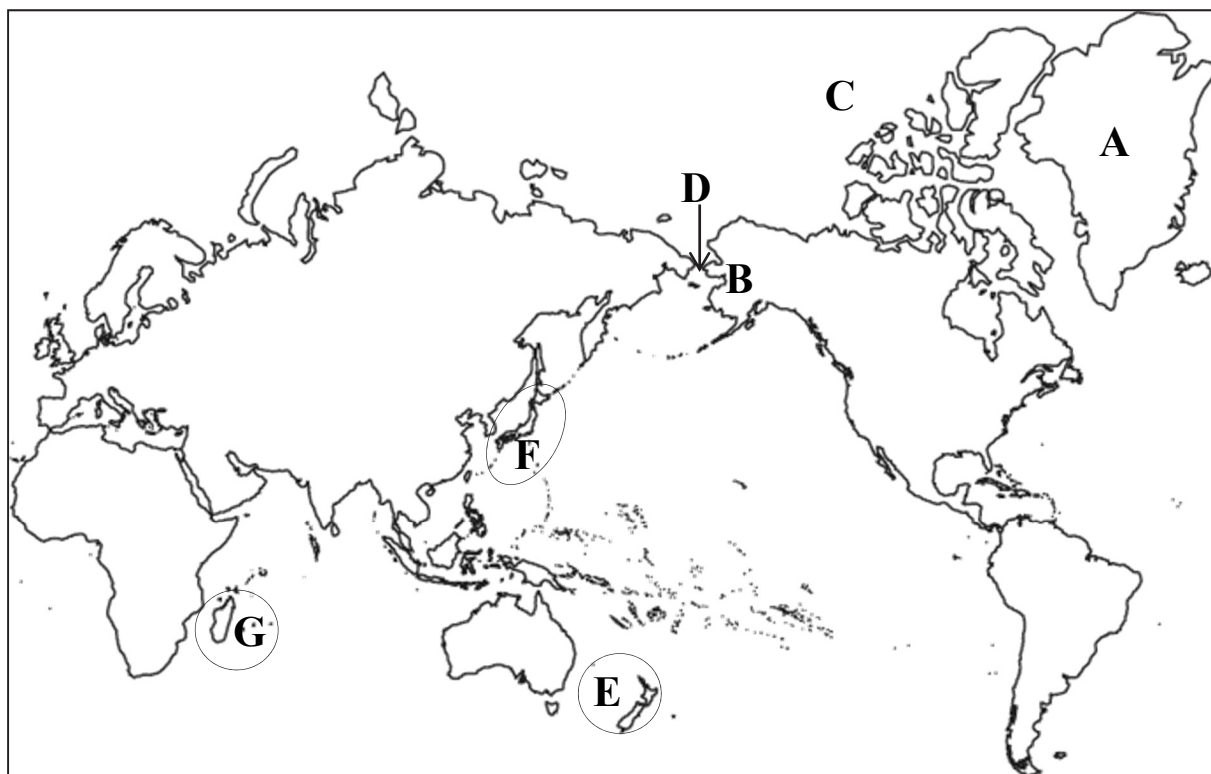
A feladatokat **tetszőleges sorrendben** oldhatja meg.

Először figyelmesen **olvassa el** a feladatokban megfogalmazott kérdéseket, majd **gondolja át** válaszát, és azt **tintával (tollal) írja be** a megfelelő helyre! Ha szükséges, a megoldást javíthatja, de a nem egyértelmű áthúzás, javítás, valamint ceruzával történt beírás esetén az adott feladatrészt pontot nem kaphat.

Az egyes feladatok megoldásával **elérhető** maximális **pontszámról**, illetve részpontszámokról a feladatok mellett/után feltüntetett pontok tájékoztatnak. Kérjük, hogy a **szürke négyzetekbe** semmit **ne írjon!**

1. rész

1. Nevezze meg a térképészletben betűvel jelölt földrajzi helyeket!

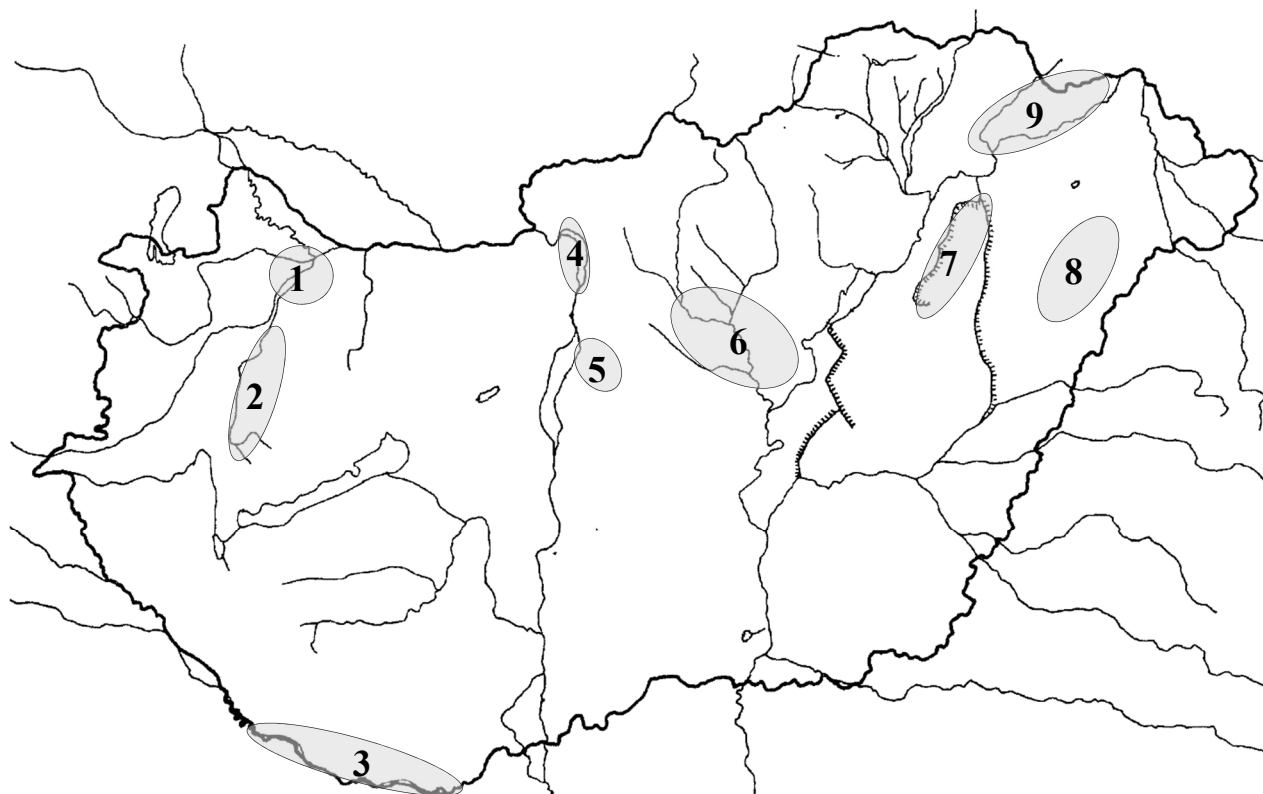
- A:(sziget)
 B:(félsziget)
 C:-tenger/-óceán
 D:-szoros
 E:(ország)
 F:-szigetek
 G:(sziget)

Nevezze meg azt a kontinenst, amelyik nincs rajta a térképészleten!

.....

8 pont	
---------------	--

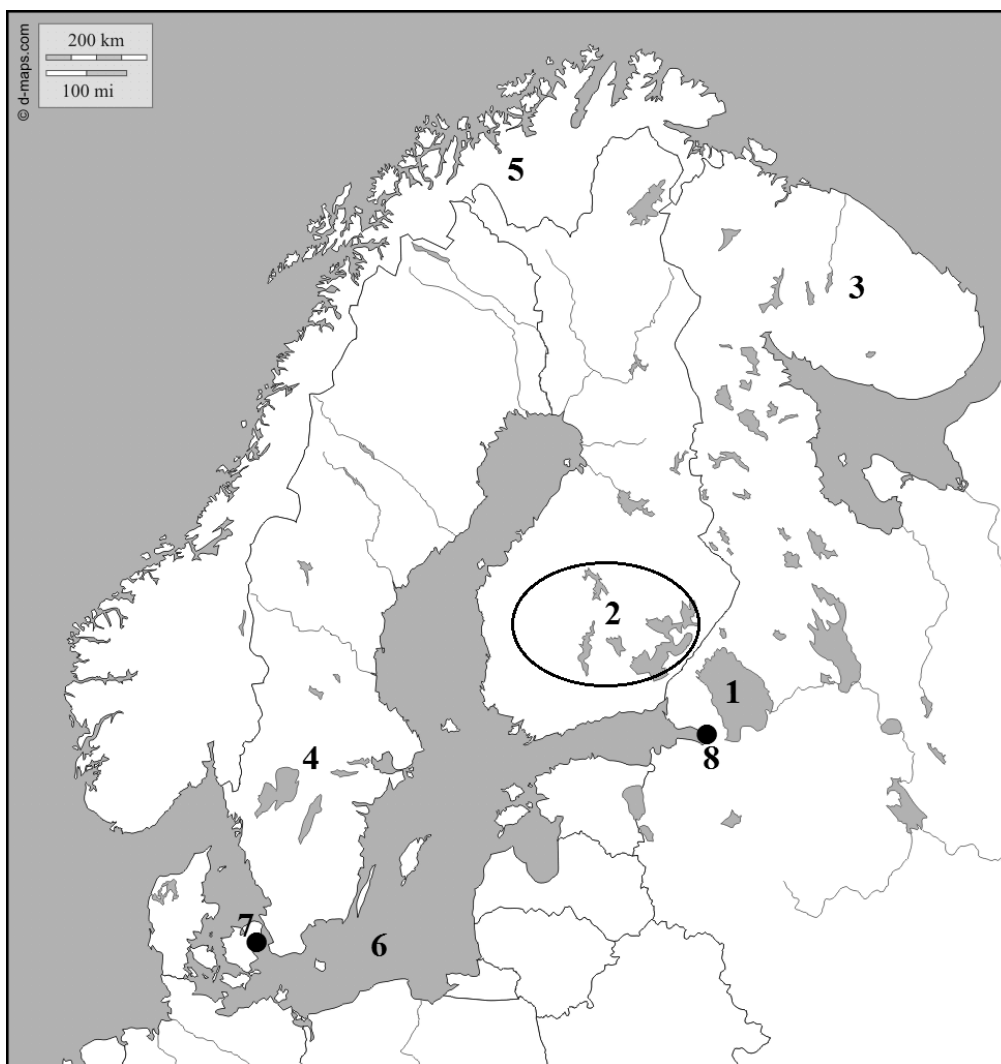
2. Nevezze meg a térképvázlatban számokkal jelölt tájakat! A tájak mai felszínének kialakulása kivétel nélkül a folyók építő munkájának köszönhető.

1.-medence
2.-medence
3.-mellék/-síkság
4.-sziget
5.-síkság
6.
7.
8.
9.

9 pont	
---------------	--

3. Nevezze meg a térképvázlatban számokkal jelölt földrajzi fogalmat!

- 1..... -tó
- 2..... (táj)
- 3..... (ország)
- 4..... (ország)
- 5..... (ország)
- 6..... -tenger
- 7..... (város)
- 8..... (város)

8 pont	
---------------	--

<i>A feladatlap-résszel elérhető összes pontszám:</i>	25 pont	
--	----------------	--

I. Topográfiai ismeretek, készségek feladatsor	feladat sorszáma	maximális pontszám	elért pontszám
	1.	8	
	2.	9	
	3.	8	
ÖSSZESEN		25	

dátum

javító tanár

	elért pontszám egész számra kerekítve	programba beírt egész pontszám
I. Topográfiai ismeretek, készségek feladatsor		

dátum

dátum

javító tanár

jegyző

Megjegyzések:

1. Ha a vizsgázó a II. írásbeli összetevő megoldását elkezdte, akkor ez a táblázat és az aláírási rész üresen marad!
2. Ha a vizsga az I. összetevő teljesítése közben megszakad, illetve nem folytatódik a II. összetevővel, akkor ez a táblázat és az aláírási rész kitöltendő!

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2016. október 18.

FÖLDRAJZ
KÖZÉPSZINTŰ
ÍRÁSBELI VIZSGA

2016. október 18. 14:00

II.

Időtartam: 100 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTERIUMA

Fontos tudnivalók

Az írásbeli vizsga során két feladatlapot kell kitöltenie.

A **II. részfeladatlap** megoldására felhasználható időkeret **100 perc**. Ebben a részben a megoldáshoz használhatja a **középiskolai atlaszt**. Amennyiben indokolt, **használjon zsebszámológépet**, de a feladatlapban minden esetben **tüntesse fel a megoldás menetét is**. Ha szükséges, használhat körzőt és vonalzót is.

A feladatokat **tetszőleges sorrendben** oldhatja meg.

Először figyelmesen **olvassa el** a feladatokban megfogalmazott kérdéseket, majd **gondolja át** válaszát, és azt **tintával (tollal) írja be** a megfelelő helyre! Ha szükséges, a megoldást javíthatja, de a nem egyértelmű áthúzás, javítás, valamint ceruzával történt beírás esetén az adott feladatrészt pontot nem kaphat.

Mindig a feltett kérdéseknek megfelelően válaszoljon! Az elvártnál több válasz (pl. kettő helyett három példa megnevezése) nem jár többletponttal, sőt a lehetséges helyes válaszok számánál több beírása pontlevonással jár.

Az egyes feladatok megoldásával **elérhető** maximális **pontszámról**, illetve részpontszámokról a feladatok mellett/után feltüntetett pontok tájékoztatnak. Kérjük, hogy a **szürke négyzetekbe** semmit **ne írjon!**

1. Párosítsa a nagybolygókat a jellemzőkkel! Írja a nagybolygó nevét a jellemzői után a táblázatba! *Nem tud minden nevet elhelyezni.*

Merkúr, Vénusz, Szaturnusz, Jupiter, Mars

Jellemző	Nagybolygó neve
1. A legnagyobb méretű bolygó, sávos szerkezetű légkörének jellemző képződménye a Nagy vörös folt.	
2. A Földhöz hasonló méretű, főként a hajnali és az esti égbolton megfigyelhető, a Holdhoz hasonló fényváltozást mutató bolygó.	
3. Vöröses színű felszínét folyóvölgyek, medencék, meteoritkráterek és hatalmas vulkáni kúpok tagolják, pólusain jégsapkák vannak.	
4. Kisebb-nagyobb kőzetekből, porból és jégből álló gyűrűjét már Galilei is megfigyelte.	

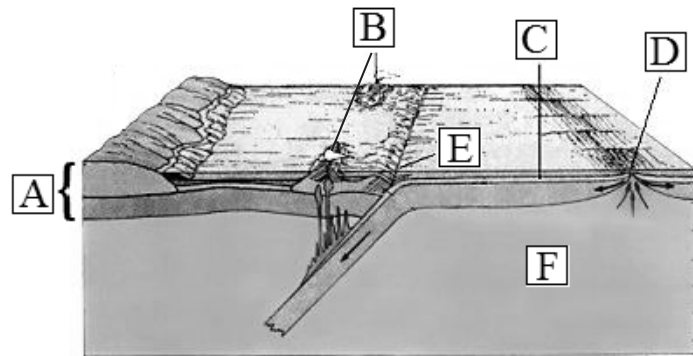
4 pont	
--------	--

2. Az alábbi táblázat a földrajzi fókálózat alkotóelemeit hasonlítja össze. Egészítse ki a hiányos táblázatot a megfelelő jellemzők beírásával!

Jellemzők	Hosszúsági körök
Irányuk	kelet – nyugati
Elhelyezkedésük egymáshoz képest	a sarkpontokban metszik egymást
Hosszuk egymáshoz képest	egyenlő hosszúak
Kezdőkör	Egyenlítő
Számozásuk	észak és dél felé 0 – 90°

6 pont	
--------	--

3. Oldja meg az ábrához kapcsolódó feladatokat!

- a) Mely fogalmakat jelölik az ábra nagybetűi? Írja a szókészletben szereplő fogalmakat a megfelelő betűjel után! Három betűhöz nem talál megfelelő fogalmat a szókészletben, ezeket önállóan kell megneveznie!

Szókészlet:

asztenoszféra, óceáni kőzetlemez, vulkánikus szigetív

- A.
- B.
- C.
- D.
- E.
- F.

6 pont	
--------	--

- b) Válaszoljon a kérdésekre az ábra megfelelő betűjelenek beírásával!

- 1. Hol jellemző a bazaltos vulkanizmus?
- 2. Hol jellemzőek a rétegvulkánok?

2 pont	
--------	--

8 pont	
---------------	--

4. Oldja meg a légkör összetételével kapcsolatos feladatokat!

- a) Párosítsa a légkör fontos alkotóelemeit a légköri arányukkal! Írja a gázok nevét a megfelelő adat mellé a táblázatba! *Nem tud minden gázt elhelyezni.*

szén-dioxid, nemesgázok, nitrogén, oxigén, szén-monoxid

Gáz	Aránya a légkörben (térfogatszázalék)
1.	78
2.	21
3.	0,9
4.	0,03

A légkört alkotó gázok mely csoportjába tartoznak az 1., 2., 3. számmal jelölt gázok?

.....

5 pont	
--------	--

- b) A 4. számmal jelölt gáz esetében több új könyvben már az itt szereplőnél magasabb értékeket (pl. 0,04%-ot) is találhatunk.

1. Írjon egy példát olyan tevékenységre, ami előidézheti ezt a változást!

.....

2. Mely természetes folyamat felerősödésével jár a 4. számú gáz mennyiségének növekedése?

.....

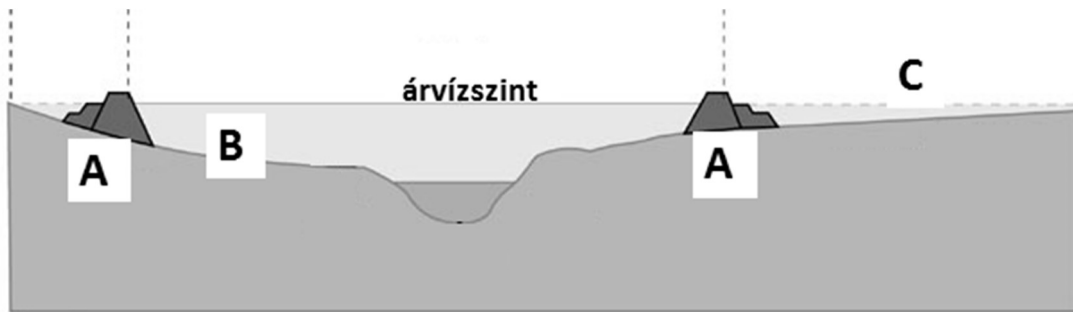
3. Hogyan függ össze ez a változás a Föld légkörének középhőmérsékletével?

.....

3 pont	
--------	--

8 pont	
---------------	--

5. **Tanulmányozza az árvízvédelemmel kapcsolatos ábrát! Nevezze meg az ábrán betűjelekkel jelölt létesítményeket és területeket!**

- A.
- B.
- C.

3 pont	
---------------	--

6. **Oldja meg a feladatot!**

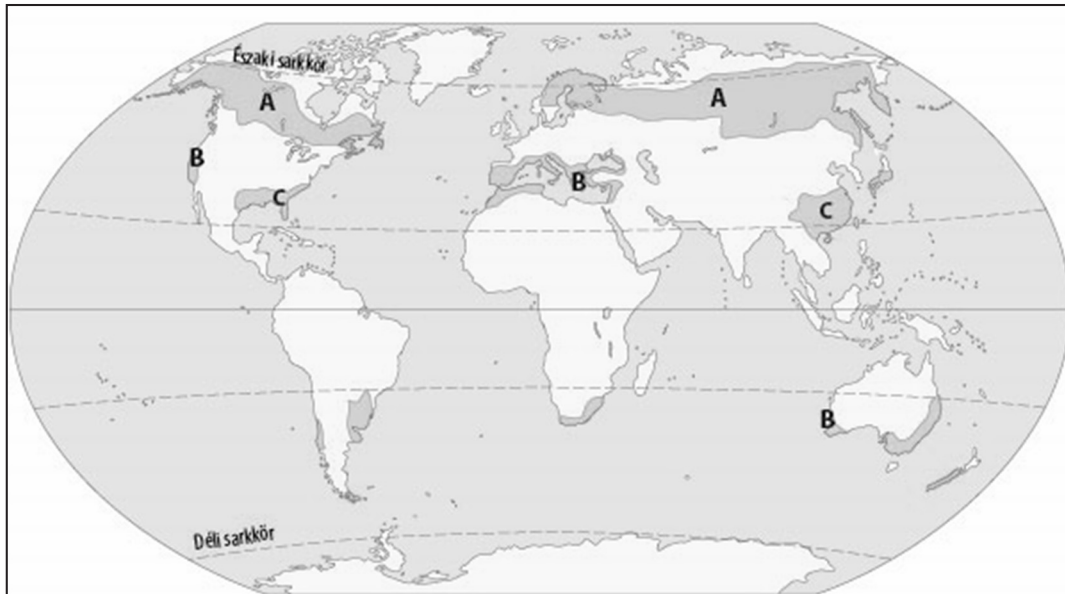
A városon áthaladó patak 10 méter széles és 8 méter mély mesterséges mederben folyik. Egy osztály megfigyelést végzett a földrajzórán, és az egyik diák az alábbi adatokat jegyezte fel a füzetébe: a meder félig telített vízzel, és a 100 méteres szakaszt 20 másodperc alatt teszi meg az áramló víz.

Mennyi ekkor a patak vízhozama? Adja meg a megfelelő mértékegységet is!
A számítást itt végezze!

A patak vízhozama:

3 pont	
---------------	--

7. **Tanulmányozza a földrajzi övezetességhez kapcsolódó térképvázlatot, és oldja meg a feladatokat!**

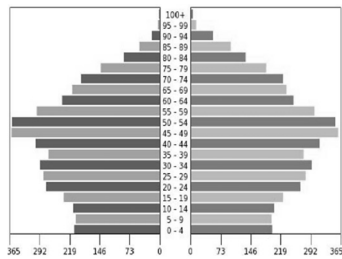

A térképvázlaton az azonos betűjelek azonos éghajlatú tájakat jelölnék! Döntse el, hogy igazak vagy hamisak az állítások! Írjon **I** betűt az igaz és **H** betűt a hamis állítások sorszámára elé!

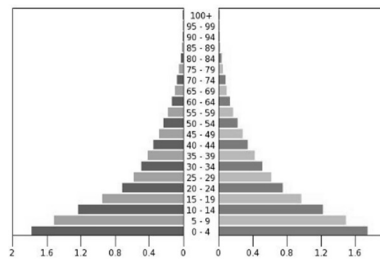
-1. Az „A,” „B” és „C” betűvel jelölt éghajlatú tájak mindegyikén erdők alkotják a természetes növénytakarót.
-2. Mindhárom éghajlat a mérsékelt övezetben alakult ki.
-3. Mindhárom éghajlat területe egy másik övezet felé átmenetet képező övben van.
-4. Mindhárom éghajlatra a négy évszak jellemző.
-5. Az „A” betűvel jelölt területen tundra éghajlat alakult ki.
-6. A „C” betűvel jelölt terület éghajlatára a téli csapadékmaximum jellemző.
-7. A „B” betűvel jelölt területek nyáron a leszálló légmozgások uralma alá kerülnek.

7 pont	
---------------	--

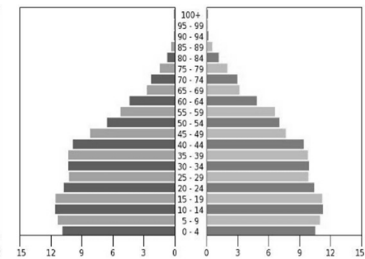
8. Oldja meg a népességföldrajzi jellemzőkkel kapcsolatos feladatokat! Tanulmányozza a korfákat (1. 2. 3.) és a foglalkozási szerkezetet bemutató kördiagramokat (4., 5., 6.)! Írja a táblázatba az egyes országok mellé a rájuk jellemző korfa illetve foglalkozási szerkezet számát!

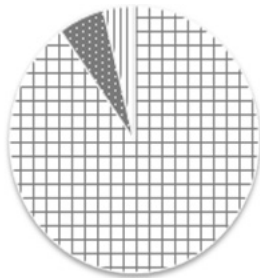
1. ezer fő

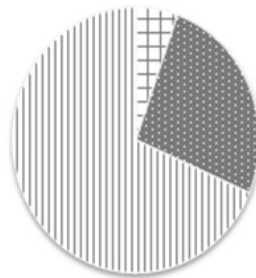
2. millió fő

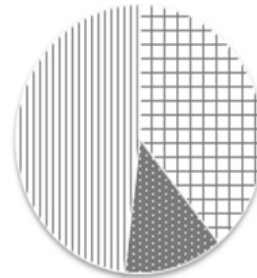
3. millió fő

4.

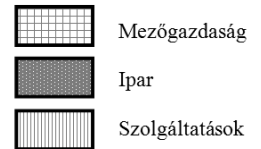

5.

6.

Jelmagyarázat:

Ország	GNI/fő	A korfa sorszáma	A foglalkozási szerkezet diagramjának sorszáma
Niger	430 USD		
Indonézia	3650 USD		
Ausztria	50 390 USD		

Források:

korfák (2015): <http://www.census.gov/population/international/data/idb/informationGateway.php>

foglalkozási szerkezet adatok (2012): <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/fields/2048.html>

GNI/fő adatok (2014): <http://databank.worldbank.org/data/download/GNIPC.pdf>

6 pont

9. Hogyan befolyásolják az egyes állítások az infláció alakulását? Írjon azon állítások sorszámára elé „+” jelet, amelyik növeli és „-” jelet az elé, amelyik mérsékli az inflációt! Írjon „N” betűt az elé, amelyik nem befolyásolja az infláció alakulását!

-1. Jelentősen emelkedik az üzemanyagok ára.
-2. Nő az 1 főre jutó GDP értéke.
-3. A szakszervezetek komoly béremelést harcolnak ki.
-4. Jelentősen csökkennek a lakosság adóterhei.
-5. Hirtelen megnő az élelmiszerek iránti kereslet.
-6. Tartósan csökken az ipari nyersanyagok ára.

6 pont	
---------------	--

10. Egy tanulmányban az alábbi állítást olvashattuk:

<p>„Magyarország környezeti állapotát jelentősen befolyásolja a medencehelyzete és az Európán belüli központi fekvése”.</p>
--

Olvassa el a megállapításokat! Írjon „+” jelet az elé a megállapítás elé, amely alátámasztja, illetve összefügg a fenti állítással, és „-” jelet az elé, amely nincs összefüggésben azzal!

	1. A levegőszennyezés legfőbb forrása az energiatermelés: a szennyezőanyagok jelentős része a hőerőművek és a kőolaj-finomítók működése révén kerül a légkörbe.
	2. Jelentős légszennyező forrás az ország kedvező közlekedésföldrajzi helyzetéből fakadó közúti átmenő forgalom.
	3. Hazánkban a műtrágyák és a vegyszerek használata a mezőgazdaságban, az ipari hulladékok szakszerűtlen tárolása veszélyt jelent az élővilág, az ember számára.
	4. A felszíni vízfolyásaink többsége a határon kívülről érkezik, ezért a vízszennyezés visszaszorítása érdekében tett hazai erőfeszítések nem elegendők, nemzetközi összefogásra is szükség van.
	5. A fényszennyezés már nemcsak a városlakókat, hanem a falvakban élőket is érinti.
	6. Sugaras úthálózatunkból adódóan az Európa különböző térségeit összekötő nemzetközi útvonalak a fővárosban futnak össze, ezért Budapestnek és környékének a környezeti állapota erősen veszélyeztetett.

6 pont	
---------------	--

11. Felsoroltuk az Európai Unió legfelsőbb intézményeit és azok jellemző tevékenységét, szerepét. Párosítsa a leírásokat a megfelelő szervezettel! Írja a szervezet nevét a leírás után a vonalra!

Európai Bizottság,

Európai Tanács,

Európai Parlament,

Európai Központi Bank,

Európai Unió Tanácsa (más néven Miniszterek Tanácsa)

1. Az Európai Unió "kormányának" is szokták nevezni. Feladata, hogy javaslatokat tegyen új törvények megalkotására. Figyelemmel kíséri, hogy a tagországok betartják-e a közös szabályozásokat.

.....

2. A tagállamok szakminisztereiből áll, és a tárgyalt témától függően különböző összetételben ülésezik. A legfontosabb szakpolitikai döntések itt születnek.

.....

3. Az Európai Unió állam- és kormányfőinek, valamint a Bizottság elnökének testülete. Az Unió csúcsszerve, amely meghatározza az Európai Unió általános politikai irányait. A legfőbb döntéshozó szerv.

.....

4. Tagjait közvetlenül választják az uniós állampolgárok, európai pártfrakciókba tömörülve végzik a munkájukat. A tagországok a lakosság számuknak megfelelően küldhetnek képviselőket.

.....

5. Feladata a stabil pénzügyi rendszer és az árstabilitás megőrzése különösen az euróövezetben. Felelős az euró bankjegyek kibocsátásáért, a nemzeti bankok tevékenységének összehangolásáért.

.....

5 pont	
---------------	--

12. Olvassa el a leírásokat, majd egészítse ki a táblázatot a leíráshoz illő fogalmakkal a szókészlet felhasználásával! Nem tud minden fogalmat / földrajzi nevet elhelyezni.

*Andok, feketekőszén, Holt-tenger, szénhidrogének, kőszó,
Mezopotámia, Nagy-Vízválasztó-hegység, színesfémércek, vasérc*

Leírás	Természeti erőforrás	Jellemző előfordulás
Az erdők elhalt növényi maradványai az azokat beborító üledékek súlya alatt átalakultak. Az óidei hegységek peremén elhelyezkedő medencékben jöttek létre a leggazdagabb telepei.	1.	2.
Az elpusztult tengeri plankton maradványaiból képződött. Általában nem a képződése helyén, hanem felfelé vándorolva a tároló kőzetben (redőboltozatokban) halmozódott fel.	3.	4.
Meleg és száraz éghajlaton a tengervíz bepárlódásával képződik.	5.	6.

6 pont	
---------------	--

13. Olvassa el az alábbi szövegrészletet, és oldja meg a feladatokat!

„Újabb és újabb esőzést jelez előre a meteorológia, a talaj már csapadékkal telített, a töltések átáztak, a folyók már így is rekordmértékű szintje pedig csak emelkedik és emelkedik. Ember feletti erővel folyik a védekezés. Az elmúlt 110 év legesősebb májusán vagyunk túl, 5 Balatonnak megfelelő mennyiségű eső hullott.

A Bódva vízgyűjtőjén az elmúlt 12 órában átlagosan 25-40 milliméternyi eső esett. A Hernádon is kritikus a helyzet. De árad a Bodrog és a Tisza is.

Péntekre virradóra mindkét irányból megközelíthetetlené vált a Bódva középső szakaszán levő Szendrő. A település északi részénél (Szalonna felé) gyakorlatilag utcák állnak vízben. Szendrőben már nem tudnak hol védekezni, a töltésmagasításokon is átbukik a víz, fel kell adni, győzött a víz.

A megyében ismét eleredt az eső, a folyók gátjain több mint tízezer védekeznek. A Bódva, a Sajó és a Hernád mentén is egyre kritikusabb a helyzet. Felsőzsolcát szombat hajnalban órák alatt öntötte el az áradat, a település nagy része víz alá került.

Több száz embert kellett kitelepíteni, 160 ház dőlt össze, 2200 lakóingatlanból 1800 sérült meg valamilyen mértékben.”

Forrás: Új Körkép 2010.

a) Mely megyénkben alakult ki ez a vészhelyzet?

1 pont	
--------	--

b) Mi volt a kiváltó ok?

1 pont	
--------	--

c) Hogyan függ össze a vészhelyzet kialakulása hazánk csapadékeloszlási jellemzőivel?

.....

Mi utal erre a tudósításban?

.....

2 pont	
--------	--

d) Miért fokozta a talaj állapota az árvízveszélyt?

.....

2 pont	
--------	--

- e) Hogyan lehetne megelőzni illetve mérsékelni az árvíz pusztítását a térségben? Írjon egy lehetséges megoldást!

.....
.....

1 pont	
--------	--

7 pont	
---------------	--

<i>A feladatlap-résszel elérhető összes pontszám: 75 pont</i>	
--	--

		maximális pontszám	elért pontszám
I. Topográfiai ismeretek, készségek — feladatsor		25	
II. Földrajzi ismeretek, képességek — feladatsor	1.	4	
	2.	6	
	3.	8	
	4.	8	
	5.	3	
	6.	3	
	7.	7	
	8.	6	
	9.	6	
	10.	6	
	11.	5	
	12.	6	
	13.	7	
Az írásbeli vizsgarész pontszáma:		100	

dátum

javító tanár

	elért pontszám egész számra kerekítve	programba beírt egész pontszám
(I. Topográfiai ismeretek, készségek — feladatsor II. Földrajzi ismeretek, képességek — feladatsor) Az írásbeli vizsgarész pontszáma		

dátum

dátum

javító tanár

jegyző